

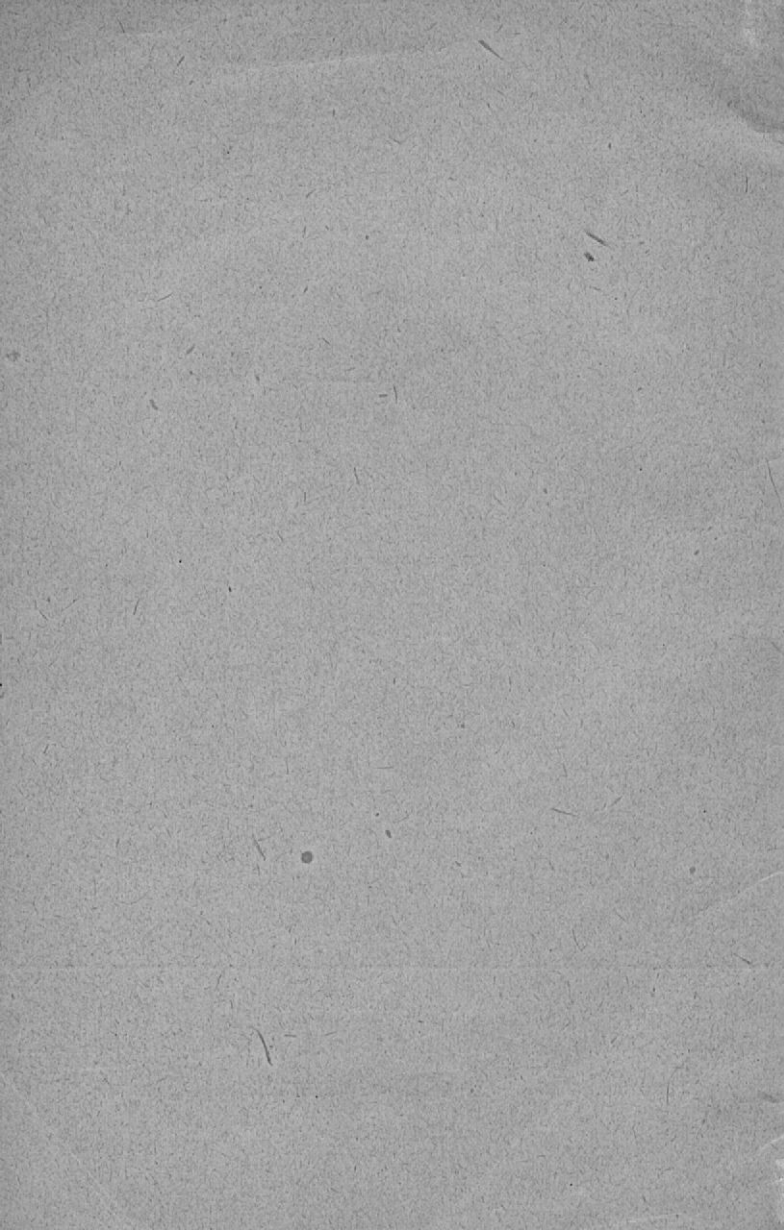
Människans öfvergrepp
inom
Småfågelvärlden

Denna skrift utdelas af

Svenska allmänna Kvinnoföreningen till djurens skydd i Stockholm.

Adresser: ORDF. Sturegatan 48, SEKRET. Sturegatan 3.

Människans öfvergrepp inom småfågelvärlden.

Kammarskrifvaren A. Roswalls föredrag i detta ämne vid årsmöte med Sv. allm. kvinno föreningen till djurens skydd d. 26 februari 1897 innehöll i hufvudsak följande:

När en målare målat en tafla, som brister i konstnärlighet, som saknar den personliga insatsen, är flack och intetsägande, förser han den gärna med en grann och prunkande ram, med mycket guld och ornament. Ramen drager uppmärksamheten bort från taflans brister, och konstnären får nöja sig med att imponera på dem, som i främsta rummet fästa sig vid den yttre infattningen. Den konstnär däremot, i hvars tafla hvarje linje har lif och hvarje färg karakter, väljer sin ram så, att den gifver relief åt taflan och tillika blir, så långt möjligt, i stil med denna.

De prydnader, en person omgifver sig med i sin dräkt och i sin bostad, utgöra också ett slags ram, hvori han infattar sin personlighet. Ett ansikte med karak-

ter och individuellt behag gör sig bäst gällande i en ram af lugna, harmoniska linjer och enkla, harmoniska färger, men det i sig själf intetsägande ansiktet har ingenting att förlora på att omgifvas af en formlös, till öfverlastning utsmyckad ram utan förnuftig mening.

»Hvad skall ni med fågelstackaren i hatten att göra? Kunde ni ej ha unnat honom lifvet?» hade en ung dam med dylik prydnad blifvit tillfrågad och därpå svarat: »Det finns ju så godt om fåglar, och någon nytta skall man väl ha af dem!»

Svaret var betecknande. Om det också icke vore många kvinnor, som ville öppet gilla detsamma, så tyckas de dock i allmänhet icke hafva något att invända mot den tanklösa tankegången däri. Öfverallt möter man nämligen dessa dödens prydnader, lika väl på hvitnande hjässor som på ungdomligt böljande hår, dessa brutna vingar och röfvade fjädrar, dessa små liflösa fågelkroppar, som skola låtsas hoppa omkring i den underliga hattvegetationen, sjungande öfver — smakens barbari, liksom de i lifvet sjungit öfver våren i naturen.

Emellertid finns det i själfva verket alldeles *icke* något öfverflöd på fåglar, som kunde berättiga denna tankegång.

Förhölle det sig verkligen så, som vi alltför ofta äro benägna att inbilla oss, nämligen att allt som lefver, växer, andas, blommor och jublar omkring oss i naturen endast vore en skapelsens hyllning till oss, skapelsens herrar, — ja, *då* kunde det måhända finnas något skäl för densamma. Ägde alla dessa millioner småfåglar, som födas och lefva på jorden, endast den ytliga uppgiften att tjusa vårt öra med sin sång, fägna vårt öga med sina vackra färger, pryda vår klädedräkt och bereda våra gommar en raffinerad njutning, — *då* kunde det med något skäl sägas: »det finns så godt om fåglar», och då vore föga att invända mot de förföljelser och de massmord, för hvilka de nu i sydligare länder oafåtligen äro utsatta.

Så ytliga äro emellertid icke naturens anordningar. Under tusende sekel af inbördes kamp mellan lifvets alla former har så småningom en viss jämvikt inträdt mellan dem alla, och oändligt invecklade äro de kombinationer, den växelverkan och den arbetsfördelning, som göra djur beroende af växter, växter af djur, stora djur af små djur, små djur af stora o. s. v. Hela den brokiga blomstervärlden med färger, doft och honung är icke, såsom vi så gärna vilja föreställa oss, endast ett agremang för våra sinnen. De äro

snarare en anordning för *insekternas* skull, liksom dessa senare å sin sida äro växternas välgörare.

Alla djurslag, från människan till bakterien, stå i beroende af hvarandra. Om ingen lefvande art kan med sanning påstås, att den är absolut skadlig eller absolut nyttig, ty alla äro nyttiga i något afseende, om också skadliga i ett annat, beroende på synpunkten. Men människans synpunkt är icke den, efter hvilken naturens ordning ursprungligen är grundad, och gripa vi för vår direkta nyttas skull alltför hänsynslöst in i denna ordning, utrotande en djurart, som synbarligen gör oss skada, så torde vi snart komma att finna, hurusom en annan djurart, som i den förra hade sin tuktomästare, upptager hans fallna spira och tyranniserar oss ännu värre. Huru mycket betänkligare då att utrota ett släkte, som påtagligen gör oss de allra största tjänster! Och ett sådant släkte är ostridligen småfåglarnas. De jaga våra trädgårdars och vårt landtbruks fiender i luften, på marken, i blommor, på grenar; ja, djupt in i trädens bark leta de upp och förgöra dem. Ett enda par svalor eller flugsnappare gör mera nytta i en trädgård än dyrbara lysolsprutor eller andra utrotningsmedel mot insekter. *Men*

hvad nytta gör väl en uppstoppad fågel på ett kvinnohufvud?

Den kvinna, som af missriktadt nit att behaga bär en enda fågel, som i för-tid fått släppa till lifvet, och den gosse, som af missriktadt intresse för djurlifvet plundrar ett enda bo på dess ägg eller ungar, bära skulden för den långt ifrån ringa skada, som massor af larver och insekter kunna göra. I en fransk tidning har påvisats, huru den på senare tid oerhörda tillväxten af gräshoppor i Algeriet måste väsentligen tillskrivas de engelska och franska fågelhandlandenas vinningslystnad, de europeiska kvinnornas modegalenskap och läckergommarnas hänsynslösa smak. En vaktel behöfver dagligen 50 till 60 gram föda, och det går 20 unga gräshoppor på *ett* gram. En enda vaktel torde således förtära omkring 1,000 gräshoppor pr dag eller 20 à 25 tusen under den tid gräshopporna äro så små, att de kunna slukas af vakteln. De tunesiska jägare, som den 8 maj 1892 utskeppade 50,000 vaktlar till Frankrike, blefvo således genom denna enda sändning orsak till att omkring 150 millioner gräshoppor ej blefvo oskadliggjorda.

Det är således icke endast behaget, som småfågelvärlden förlänar naturen, som bör mana oss att betrakta dem som

våra bästa vänner, dem vi efter förmåga borde skydda. Att med alla till buds stående medel söka motverka de öfvergrepp, för hvilka de äro utsatta, är lika mycket en nationalekonomisk plikt, en betydelsefull uppgift för lagstiftningen.

Tyvärr hjälpa dock icke ett enstaka lands lagar härvidlag. Ingen svensk lag skulle t. ex. kunna skydda svenska fåglar i Tyrolen, på Sicilien, i Spanien, Afrika. Internationella öfverenskommelser äro af nöden, och det synes, bl. a. af den internationella kongressen i Paris sommaren 1895, som skulle man numera börjat komma till någon allmännare insikt härom. Till och med i Spanien har regeringen på sistone vidtagit åtgärder mot fåglarnas utrotande. Man ser icke i år sådana massor stekta småfåglar i butikfönstren i Madrid som förr om åren; lagen bestämmer t. o. m. böter för deras dödande, och i de allmänna skolorna har man anslagit uppmaningar till barnen att icke göra dem något ondt.

I vårt land skulle en lagstiftning, som genom tullar försvårade eller helt enkelt förbjöde införseln af döda fåglar och fågeldelar, gifva ett särdeles verksamt och önskvärdt stöd åt de föreningar och enskilde, som redan oafsedt lagstiftningen söka stäfja det onda.

Om det innebure den ringaste försä-
 kelse, om det medförde någon risk eller
 kostnad eller ådroge kvinnan ens den
 minsta obehagliga uppmärksamhet att af-
 stå från fågeln i hatten, så vore det lät-
 tare att förklara hennes motvilja mot re-
 formen. Men nu är det tvärt om så, att
 hon *vinner*, både ekonomiskt, estetiskt och
 rent mänskligt, genom att afstå från hatt-
 fågeln och — kläda sig som en människa.
 Den kvinna, som det oaktadt och med-
 veten om allt detta bibehåller fågelpryd-
 naden, så länge den är modern, men kan
 undvara den så snart den icke längre är
 detta, — hon ådagalägger ju i hög grad
 sin egen obetydlighet och osjälfständighet,
 och hon gifver hvarje motståndare till
 kvinnornas frigörelsekamp ett vapen i
 händerna, som är farligare än hon tror.
 Ty hon vittnar därmed om sig själf: jag
 är icke själfständig ens i det minsta; för
 mig existerar icke något allmänintresse;
 jag har blott ett intresse: att *behaga* eller
 rättare: att *vara grann*.

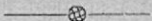
Det är dock kvinnor, som hafva he-
 dern af att stå i spetsen för denna kamp
 för skydd åt våra småfåglar så inom som
 utom vårt land, och det vore dem en
 ännu större heder, om de kunde lyckligen
 genomföra denna kamp.

Den ena kvinnan skall lära den andra,

att huru smakfullt hon än må anordna fåglarna i sin hufvudbonad, så besudlar hon sig dock med oskyldigt blod, och hon skadar sitt fosterlands modernäringar. Modern skall lära sina barn och lärarinnan sina lärjungar, att det människans herravälde öfver djuren, hvarom bibeln talar, icke är detsamma som ett obetingadt öfversitteri utan också innebär en skyldighet att respektera och skydda. Få barnen från början klart för sig, att det är ett brott, en synd, en skam att fånga och döda de oskyldigaste djur, så skall detta intryck från en tid, då intelligen- sen är som lifligast och vaknast, då hjärtat är varmt och oförkonstladt samt kärleken till lifvet ännu är äkta och innerlig, säkerligen för all framtid skydda dem från modedårskapen lika väl som för gourmandisen.

Förestående är aftryck ur *Djurvännernas tidning*. Se omslagets sista sida!

Stockholm,

tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag,

1897.

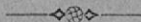
Djurvännernas tidning (redaktör: *Lars Hökerberg*) utkommer 1897 i sin **åttonde** årgång. Dess uppgift är i korthet att:
motverka djurplågeri i alla dess former;
framhålla människans plikter äfven mot djurvärlden;

väcka **intresse** för denna och påvisa fördelarna af att behandla djuren väl;
gifva direkt **handledning vid husdjurens vård**;

redogöra för **djurskyddsföreningarnas** verksamhet samt förbereda **allmänna åtgärder** till undanröjande af djurplågeri.

Agronomer, veterinärer och naturforskare medverka till textinnehållet, och den bekante djurmålaren *Axel Borg* bidrager med sitt ritstift. Prenumeranter å *Djurvännernas tidning* för 1897 erhålla alltså för sina 2 kr. icke blott en omväxlande, värdefull läsning utan äfven en serie *praktiga djurbilder* af en på detta område mycket uppburen konstnär. Prenumeration på post eller i bokhandel.

»*Djurvännernas tidning* har städse på ett förtjänstfullt sätt redigerats samt otvifvelaktigt med mycken framgång bidragit till att djurskyddssaken kommit att intaga den framskjutna plats den f. n. har i vårt land. Den förtjänar att vinna största möjliga spridning», yttrar en anmälare i *Sv. Ecklesiastiktidning*.

197 0060